

Dit logo zal in andere vorm voor Activering en Werk gebruikt worden : Idee is voor de drie pijlers van Meedoen! Elke een variant te bedenken die wel bij elkaar horen als beeld.

Activering en Werk

**Meerjarenprogramma
Activering en werk 2011 – 2012**

Federatie Opvang

Dit Programma Activering en Werk vormt één van de drie pijlers van het totale programma Meedoen!, naast Sport en Bewegen (2010-t/m 2012) en Zingeving en Cultuur.

Inleiding

Meedoen is essentieel voor onze cliënten. Meedoen is:

Het actief zijn en daarmee deelnemen in de sociale omgeving, de samenleving. Dit kan op kleine schaal in de directe leefomgeving of binnen de eigen instelling, maar het kan ook meer naar buiten gericht zijn. Meedoen betekent ook meepraten en zingeving voor mensen en draagt bij aan de sociale samenhang. De term meedoen staat voor erbij horen, deel uitmaken van een groter geheel. Een beoogd resultaat van 'erbij horen' is een betere kwaliteit van leven.

Meedoen kent een heel scala aan mogelijkheden. Deze hebben als overeenkomst dat ze structuur bieden aan mensen, van positieve invloed zijn op het zelfbeeld en bijdragen aan versteviging van banden met anderen.

Activering en werk zijn thema's die direct aan de orde komen wanneer het gaat over participatie of Meedoen in de samenleving. Vanuit de Instellingen aangesloten bij de Federatie Opvang zijn beiden dan ook niet bepaald nieuw.

Voor de sector is een visie op Meedoen! Ontwikkeld, die als leidraad geldt voor een meerjarenprogramma Meedoen!

Wat is de visie op meedoen van de Federatie opvang :

Meedoen betekent zoveel meer!

Cliënten van instellingen van de Federatie Opvang doen optimaal, vanuit hun eigen kracht, mee in de samenleving. Hierdoor ontstaat een beter zelfbeeld en een betere kwaliteit van leven. Daarnaast ontstaat meer sociale cohesie en wordt een positiever imago bereikt. Hierdoor wordt stigmatisering en negatieve beeldvorming doorbroken. Want ieder mens telt!

Door intensieve samenwerking in de keten en het nadrukkelijk inzetten van specifieke deskundigheid over kwetsbare groepen wordt het meedoen voor cliënten intensief en structureel bevorderd en wordt een bijdrage geleverd aan een positiever imago van de cliënten. Meedoen wordt integraal onderdeel in het beleid dat door instellingen wordt ingezet.

Het is voor leden van de Federatie Opvang vanuit deze visie , een primaire verantwoordelijkheid om cliënten te steunen en te begeleiden in het meedoen. De eigen kracht van cliënten is daarbij het vertrekpunt. Meedoen staat centraal in het beleid van de instellingen. Om meedoen te optimaliseren haken instellingen aan op ideeën en initiatieven van cliënten. Zij werken samen met andere of nieuwe partners die hiervoor van belang zijn en bestaande ketensamenwerking wordt geïntensiveerd. Soms zullen vanuit de opvang zelfstandig activiteiten worden opgezet om bestaande lacunes op te vullen. Specifieke deskundigheid zal actief worden uitgedragen en ingezet om trajecten voor cliënten op te zetten of te verbeteren. Ervaringsdeskundigheid is hierbij van belang en wordt actief ingezet. ¹

¹ Meedoen raakt de vier domeinen die in de onderliggende theorie van Sociale Kwaliteit centraal staan.¹ Deze domeinen zijn:

1. Sociaal economische zekerheid
2. Sociale cohesie
3. Sociale inclusie
4. Sociaal empowerment.

In het meerjarenprogramma, dat gebaseerd is op bovenstaande visie, worden drie pijlers onderscheiden; Activering en Werk, Sport en Bewegen en tenslotte Zingeving en Cultuur. Activering en Werk is een bepalende pijler in onze aanpak de komende jaren.

Vanzelfsprekend zit er een directe samenhang en wisselwerking tussen deze drie onderscheiden pijlers. Zo zal bijvoorbeeld Sport en Bewegen een bijdrage leveren aan de maatschappelijke integratie en activering en mogelijk zelfs aan de toeleiding tot betaald werk.

Het programma Sport en Bewegen is inmiddels -medio februari- 2010 gestart. Voor de uitvoering van dit programma is een subsidie voor een periode van 3 jaar van VWS beschikbaar gesteld
Het programma Activering en werk, zoals hieronder beschreven, borduurt hierop voort.

Activering en Werk van vitaal belang

Het belang van sport en bewegen voor kwetsbare groepen wordt steeds meer door onderzoek onderbouwd en aangetoond. Het betreft voor onze sector echter nog een relatief nieuw gebied. Het belang van een zinvolle dagbesteding onder de noemer activering en werk is al veel langer een onderwerp waarvoor nadrukkelijk aandacht bestaat, binnen de maatschappelijke opvang, aanpak huiselijk geweld en RIBW's. Een zinvolle dagbesteding in de vorm van, scholing, activiteiten of onbetaald en natuurlijk ook betaald werk vallen binnen de brede scope van activering en werk.

Ook landelijk is al geruime tijd aandacht voor activering en werk voor zwakkere doelgroepen. Sinds de 90-er jaren is in toenemende mate ingezet op het komen tot een meer sluitende aanpak in meedoen voor zowel jongeren als volwassenen. Dit gebeurt veelal door gemeentelijke projecten die vanuit sociale diensten werden aangestuurd. Ook in de Wet Werk en Bijstand heeft activering en het toeleiden naar werk nadrukkelijk prioriteit. Het credo werd 'Werk boven inkomen in plaats van Sociale Zekerheid'. Met de inwerkingtreding van de WMO komt de term participatie nadrukkelijker onder de aandacht. Ook de WIJ stelt werk boven inkomen en gaat uit van een geen uitkering zonder traject.

Dat dit onderwerp ook niet nieuw is voor de opvang blijkt ook uit landelijke onderzoeken als 'Aan de slag in de rafelrand' uit 2002-2004, waarin vooral dagbestedingprojecten voor daklozen zijn beschreven. Uit dit onderzoek blijkt ook, dat ondanks de eerder geschetste maatschappelijke aandacht, de doelgroep van de opvang in het beleid nog onvoldoende wordt meegenomen². Daarbij wordt ook aangegeven dat re-integratietrajecten zullen bijdragen aan een beter zelfbeeld van dak/thuislozen.

In landelijke projecten wordt de inzet op meedoen vanuit de opvang verder uitgewerkt. Hiervan is 'Geef opvang de ruimte' een voorbeeld. Daarnaast bestaat speciaal voor jongeren het project Take Off al een aantal jaren. Natuurlijk is het programma Sport en Bewegen, het meest recente en omvangrijke project dat inzet op het Meedoen! van mensen. Niet alleen landelijke, maar vooral ook lokale initiatieven laten deze beweging zien en dat stemt positief.

Met het aantreden van een nieuw kabinet zal weer beweging te zien zijn. Op dit moment is niet te voorzien wat de effecten van nieuw beleid zullen zijn. Wel spelen onderwerpen als één regeling voor kwetsbare mensen binnen de sociale zekerheid (zowel UWV- als overheids/gemeentelijke regelingen)

Meedoen kan een vliegwiel betekenen om in het totale functioneren van een mens echt verbetering tot stand te brengen. En dat is dan uiteindelijk het hogere doel dat we nastreven: het verbeteren van de kwaliteit van leven.

² Aan de slag in de rafelrand, Maarten Davelaar ea (Verwey Jonker Instituut) in opdracht van de Federatie Opvang, 2006.

een rol in de discussies die worden gevoerd. Dat er wijzigingen aankomen lijkt dus zeker reëel. Voor onze cliënten zal bekeken moeten worden welke consequenties nieuw te voeren beleid zal hebben.

De participatiebudgetten voor gemeenten zullen een teruggang kennen in omvang. De overtuiging dat participatie van groot belang is –juist- voor kwetsbare mensen is de afgelopen tijd sterk toegenomen. De budgettaire ruimte zal echter bepalend zijn voor de omvang van te realiseren doelstellingen. Wel is het goed hier op te merken dat ook steeds gezocht zal moeten worden naar ontwikkelingen als maatschappelijk ondernemen en betrokkenheid vanuit de profitsector van belang is. Hierop zal dan ook in samenwerking verder worden ingezet.

De meest recente ontwikkelingen in de maatschappelijke opvang:

In de voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang (brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) van 11 augustus 2010 wordt ingegaan op het plan van aanpak G4 dat in 2006 werd ingezet. Hierin stonden de persoonsgerichte aanpak en de samenwerking tussen ketenpartners als belangrijkste pijlers centraal. Doel was 10.000 Daklozen “van de straat” te halen en in een persoonsgericht traject te plaatsen. Die doelstelling is bijna behaald. Echter nu moet er een vervolg worden gegeven aan deze aanpak. In de tweede fase Plan van Aanpak Rijk/G4 wordt participatie het sleutelbegrip. Naast het voorkomen van dakloosheid staat in de tweede fase blijvend herstel centraal met het oog op maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie. De aandacht voor participatie van dakloze mensen is in de afgelopen jaren al toegenomen. Deze ontwikkeling zal verder worden bevorderd door verbinding te leggen met het bredere WMO-beleid, zo staat in de brief van de minister. Ook nazorg voor (ex)gedetineerden wordt expliciet genoemd.³

Voor slachtoffers van huiselijk geweld is sprake van een andere situatie, dan voor de hiervoor genoemde groepen. Wel is duidelijk dat economische zelfstandigheid voor vrouwen van groot belang is om te ontkomen aan afhankelijkheid en daarmee mogelijk kwetsbaar zijn voor huiselijk geweld. In de studie Maat en baat (Judith Wolff ...) werd dit nog eens aangetoond. Daarnaast vormen vrouwen en kinderen een kwetsbare doelgroep die extra vatbaar lijkt voor de armoedeval.

De noodzaak van dit deelprogramma : Meedoen! Activering en werk.

Voor zowel cliënten van de maatschappelijke opvang en bewoners van een RIBW, als slachtoffers van huiselijk geweld bestaat duidelijk behoefte aan gerichte inspanningen op activering en werk. Ondanks de maatschappelijke aandacht voor participatie en meedoen is er nog steeds (te) weinig aandacht voor de specifieke behoeften van onze cliënten. Zeker daar waar het gaat om het toeleiden naar betaald werk. Bestaande re-integratietrajecten sluiten over het algemeen onvoldoende aan bij onze doelgroep. De afstand tot de arbeidsmarkt van onze cliënten is zeer groot en de gekozen –standaard-aanpak zal in veel gevallen niet werken. Hierbij speelt niet alleen de uitgangssituatie van onze bewoners/cliënten een rol. Deze is vaak slecht als het gaat om opleidingsniveau en soms ook (werk)ervaring. Ook kunnen problemen in sociaal gedrag of psychische beperkingen oorzaak zijn van het moeilijk in te passen zijn in het bestaande aanbod aan trajecten, activiteiten en zeker betaald werk. Anderzijds is negatieve beeldvorming –zeker voor cliënten van de maatschappelijke opvang en RIBW- een belemmerende factor om mensen te laten meedoen in de samenleving, dus ook waar het gaat om activering en werk. Er zal gezocht moeten worden naar andere, vernieuwender concepten. Er zal steeds aandacht gevraagd moeten worden voor deze kwetsbare groep. Het gaat dan om specifieke problemen maar zeker ook mogelijkheden, die moeten worden benut.

Beoogde resultaten Activering en Werk

³ Maatschappelijke opvang, 29325, Nr.52 Brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Onder activering en werk valt zowel dagbesteding in de instelling zelf, activiteiten in de buurt als vrijwilligerswerk en toeleiding naar betaald werk. Ook scholing en training van cliënten valt hier dan onder. Er wordt maatwerk geleverd, dit betekent dat het haalbare voor cliënten het uitgangspunt is. Maar dit betekent ook dat de verscheidenheid in doelgroepen in de maatschappelijke opvang- en RIBW instellingen en de vrouwenopvang (aanpak huiselijk geweld) in de uitwerking op activiteitsniveau zal moeten terug keren.

Resultaten op een rij:

- Het organiseren van een landelijke manifestatie rondom meedoen en activering/werk in 2012.
- Begin 2013 is 20% meer van de cliënten actief in vrijwilligerswerk (kan ook binnen de eigen instelling zijn).
- Begin 2013 heeft 25% meer van de cliënten een traject dat uiteindelijk leidt naar een betaalde baan.
- Begin 2013 beschikken medewerkers over algemene kennis en hebben de beschikking over relevante methodieken om cliënten beter te ondersteunen in activering en toeleiding naar werk.
- In 2013 maakt FO deel uit van een netwerk met strategische partners rondom activering en werk.
- Begin 2013 maakt 60% van de instellingen actief deel uit van de keten werk en inkomen
- Het realiseren van –een aanzet tot- een convenant voor Kwetsbaren in de toeleiding naar werk.

De maatschappelijke context anno 2010:

De bezuinigingen die het kabinet in 2011 zal moeten doorvoeren zijn omvangrijk. Ook op budgetten voor reïntegratie wordt gekort. Dat betekent dat gemeenten beperktere middelen hebben om in te zetten voor activering en arbeidsmarkttoeleiding. Hierdoor zal zeer kritisch gekeken worden naar de inzet en prioritering. Afkomen van “uitkeringsbestanden” is hierbij een reëel gevaar. Juist voor onze specifieke doelgroepen is aandacht dan ook noodzakelijk. Daarnaast betekent de inzet van minder geld dat steeds meer moet worden ingezet op het ontwikkelen van nieuwe concepten en samenwerkingsvormen met mogelijk ook nieuwe partners, om te komen tot adequate en betaalbare oplossingen. Meer doen met minder geld wordt dan het credo.

De belangrijkste uitgangspunten van het programma Meedoen! Activering en Werk zijn gevoed door bovenstaande. Daarnaast is jarenlange ervaring bij veel verschillende organisaties met de weerbaarheid van met name de toeleiding naar betaald werk voor groepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt natuurlijk basis geweest voor dit vijftal uitgangspunten in het programma.

Belangrijkste uitgangspunten Meedoen!Activering en Werk

1. Er wordt aangesloten op de bestaande infrastructuur en bestaande initiatieven en organisaties die gespecialiseerd zijn in activering en werkt. Er wordt vooral geïnvesteerd op activeringsactiviteiten buiten de eigen instelling, in samenwerking met andere partners als buurthuizen, maar ook partijen als buurtbeheerbedrijven kunnen een centrale rol vervullen.
2. Er worden (nieuwe) partners gezocht en de kracht van partijen wordt gebundeld in verschillende samenwerkingsvormen gericht op activering en werk: elke partner wordt op de sterkste competenties / core-business ingezet.. Er wordt uitgegaan van het concept Co-creatie, zoals dat in de wereld van activering en werk genoemd wordt. Hierbij wordt ook ingezet op uitwisseling van kennis en het over de grenzen van de eigen sector heen kijken. In kennisleerwerkplaatsen kan dit bijvoorbeeld worden vormgegeven.
3. Sociaal ondernemerschap wordt gestimuleerd om activering en werk te bevorderen: dit betekent dat instellingen zoeken naar nieuwe werkvormen en financiering enerzijds en dat van ondernemers en andere partners anderzijds een beroep wordt gedaan op het inzetten van hun activiteiten ten behoeve van maatschappelijke participatie voor onze cliënten.
4. Aangeboden trajecten en/of activiteiten zullen op basis van best practices worden ingezet. Echter er zal steeds gezocht moeten worden naar nieuwe vormen die de kans op succes voor deze specifieke doelgroep vergroten. In pilots zullen experimentele (werk)vormen kunnen worden uitgetest.
5. Om de brug te slaan tussen mens / cliënt en samenleving moet niet alleen worden geïnvesteerd in de mensen, zoals nu vaak gebeurt. Hierbij worden twee deelaspecten onderscheiden :
 - Organisaties en Werkgevers worden gestimuleerd taken anders te organiseren of verdelen waardoor meer ruimte ontstaat voor kwetsbare vrijwilligers of medewerkers . Een mooi voorbeeld in het betaalde werk is “jobcarving” of functiedifferentiatie, waardoor nieuwe functies ontstaan aan de onderkant van het functiegebouw.

- Daarnaast is het creëren van positiever beeldvorming van groot belang om de specifieke doelgroep beter te laten reïntegreren. Dat betekent dat vooral het vergroten van de ontvankelijkheid van de samenleving aan de orde is. Bij beeldvorming gaat het natuurlijk niet alleen om werkgevers. Zij hebben echter binnen activering en werk wel een enorm belangrijke rol. Een positiever beeldvorming bereiken draagt bij aan de acceptatie en daarmee de slagingskans van participatie.

Tenslotte geldt dat, waar mogelijk initiatieven vanuit de pijler Sport en Bewegen en activering en werk worden gecombineerd. Toeleiding vanuit sport naar vrijwilligerswerk bijvoorbeeld of misschien het aanhaken vanuit het programma Meedoen! Activering en Werk bij een pilot voor sport en bewegen is hierbij een mogelijkheid.

Inbreng cliënten

Zonder inbreng en een actieve rol van cliënten zelf is er geen sprake van meedoen. Cliëntenraden zullen nadrukkelijk betrokken worden bij een verdere invulling van Meedoen! activering en werk. Het gaat om het actief aanhaken bij eigen behoeften en initiatieven van cliënten: eigen kracht als uitgangspunt. Bottom-up werken loont. Ervaringsdeskundigheid is van cruciaal belang als het gaat om meedoen.

Het programma in vogelvlucht

2011 – Inventariseren, ontwikkelen, initiëren en experimenteren

Het eerste jaar 2011 zal vooral worden ingezet op het informeren en meenemen van opvanginstellingen en ketenpartners in het programma; Inventariseren, informeren en het creëren van verder draagvlak zijn in dit jaar relevant.

Er wordt een nulmeting gehouden. De eerste pilots worden gestart.

Er wordt een situatieschets opgesteld m.b.t. wettelijke en organisatorische context op het gebied van Activering en Werken. Relevante praktijkvoorbeelden worden daarbij betrokken.

De website wordt ingevuld.⁴

2012 – Verder experimenteren en uitrollen ontwikkelde concepten

Begin 2012 jaar zullen de pilots verder worden voorbereid en uitgevoerd. Best practices verder worden uitgerold en worden vertaald naar concrete producten.

Instellingen en lokale partners komen tot concrete afspraken voor onze cliëntengroep.

De 'brede infrastructuur' rondom Activering en Werk is aan het einde van dit programma beter bekend en wordt beter benut. Afspraken met relevante landelijke partners als Divosa, UWV over kwetsbaren op weg naar werk worden gemaakt en het commitment van partijen wordt vastgelegd. Professionals zijn door deskundigheidsbevordering en de nodige tools toegerust om cliënten toe te leiden naar Activering en Werk. Methodieken en informatie zijn in brochures en ander communicatiemateriaal vastgelegd.

Hoofdactiviteiten

A. Organisatie project / algemeen

De projectleider coördineert en informeert de begeleidingscommissie Meedoen! Activering en Werk.

Deze commissie heeft tevens een rol om mee te denken, elkaar te informeren en inspireren. Het creëren van een breed draagvlak om activering en werk voor kwetsbare groepen op de agenda te krijgen en houden is een belangrijke doelstelling.

Toelichting

Om het project uit te voeren wordt intern een projectgroep in het leven geroepen binnen de Federatie Opvang. De inbreng van cliënten wordt geborgd op enkele niveau's. Daarnaast is er een

⁴ Er is een website Meedoen die per pijler verder wordt ingevuld.

directeurenklankbordgroep om input vanuit de instellingen optimaal te borgen en draagvlak verder te vergroten ook binnen de instellingen.

Activiteiten hoofdactiviteit A

1. Landelijke partners worden via een begeleidingscommissie geïmmitteerd het project activering en werk te ondersteunen. Tot deze partners zullen in ieder geval behoren : Divosa, UWV, landelijke koepel SW bedrijven, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Directeur Federatie Opvang (Voorzitter) , Directeur instelling MO/VO, Aedes (Vereniging van corporaties) en het Ministerie van SZW. De projectleider Meedoen!Activering en Werk vervult de rol van secretaris. komt zowel in 2011 als in 2012 minimaal eenmaal bijeen.
2. Het organiseren van het cliëntenpanel.: vertegenwoordigers van cliënten uit de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, die twee maal bijeenkomt in 2011 en in 2012. Daarnaast wordt lokaal ingezet op betrokkenheid van cliëntenraden bij de pilots.
Dit wordt indien mogelijk gecombineerd met eenzelfde activiteit vanuit het programma Sport en Bewegen.
3. Het voeren van het secretariaat van de directeurenklankbordgroep, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van instellingen Maatschappelijke en Vrouwenopvang en RIBW . De directeurenklankbordgroep komt twee maal bijeen in 2011 en 2012.
4. Het leiden van de interne projectgroep. Daar waar mogelijk wordt samenhang gerealiseerd met de projectgroep Sport en Bewegen en vanzelfsprekend de uitvoering van Take Off..
5. Voortgangsbewaking en rapportage worden door de projectleider gerealiseerd. Hieronder valt ook de rol van helpdesk voor de sector en het faciliteren van activiteiten lokaal en het stimuleren van nieuwe initiatieven .

Beoogd resultaat

Een goede infrastructuur (projectorganisatie), waarmee de uitvoering van dit landelijke project gewaarborgd is, waarbij op de daarvoor afgesproken tijdstippen de juiste inhoudelijke en financiële rapportages worden verschaft. Vooral de interne projectstructuur moet borgen dat op reeds ontwikkelde methodieken en andere deskundigheidsbevordering binnen de sector naadloos aangesloten wordt met dit programma. Het gaat dan bijvoorbeeld om het programma Sport en Bewegen, het Verbeterplan Vrouwenopvang, de basismethodiek (Herstelwerk) en gehanteerde werkprocessen als het 8-fasenmodel etc.

B. Opbouwen netwerk landelijk en lokaal

Een succesvol programma Activering en Werk is alleen mogelijk wanneer zo veel mogelijk de bestaande infrastructuur wordt gebruikt. Dit wordt in het eerste uitgangspunt van het programma aangegeven. Dit is ook van belang omdat vooral wordt uitgegaan van het "buiten de eigen instelling" realiseren van activiteiten en trajecten. De infrastructuur wordt hier breed gedefinieerd, waardoor ook nadrukkelijk gekeken zal worden naar partners als gemeenten, nationale werk- en reïntegratiebedrijven (waaronder ook vrijwilligerswerk), en (landelijke) welzijnsinstellingen. Ook is het hier van belang te kijken naar het zogenaamde Co-creatie: welke aspecten van welke partners hebben we als sector vooral nodig en wat hebben wij partners te bieden (uitgangspunt 2). Door uit te gaan van maatschappelijk ondernemen , zoals genoemd in uitgangspunt 3, zal op een andere manier en met mogelijk andere partners worden samengewerkt. De verhoudingen tussen partners zullen daardoor veranderen. Dit heeft ook gevolgen voor de deskundigheid en vaardigheden van professionals en organisaties.

Toelichting

- Om uiteindelijk het effect van het programma Activering en Werk te kunnen beoordelen zal begin 2011 een nulmeting worden gehouden. Hierbij wordt gekeken naar het aantal instellingen dat al activiteiten op het gebied van Activering en Werk aanbiedt, zowel kwalitatief als kwantitatief. Eind 2012 zal een tweede meting verricht worden, in vervolg op de nulmeting. Op die manier kan in kaart gebracht worden wat de (mogelijke) effecten van het programma Activering en Werk zijn geweest.

- Er zal worden geïnvesteerd in het opbouwen van een actief netwerk met relevante (landelijke) partners, om Activering en Werk mogelijk te maken voor cliënten. Begin 2011 wordt in dit kader een plan van aanpak ontwikkeld. Het landelijke netwerk moet uiteindelijk leiden tot meer mogelijkheden om lokaal met betreffende partijen tot concrete afspraken te kunnen komen.
- Het wettelijke kader rondom Activering en Werk is zeer complex en lijkt niet altijd in onderlinge samenhang te zijn ontwikkeld. Er zal een startnotitie opgesteld worden waarin de huidige wettelijke context, alsmede te verwachten ontwikkelingen worden weergegeven, specifiek gericht op de cliënten van de opvang. Relevante partijen (met doelstellingen en taken) zullen daarbij meegenomen worden. Daar waar mogelijk zullen relevante praktijkvoorbeelden worden meegenomen. Op basis van deze startnotitie zal een (eenvoudige) folder opgesteld worden met basisinformatie voor alle medewerkers.
- Mede op basis van het bovenstaande wordt het begrip 'Activering en Werk' nader gedefinieerd: wat verstaan we daar precies onder?

Activiteiten hoofdactiviteit B

Doel van deze hoofdactiviteit is te komen tot een effectief netwerk binnen de wereld van activering en werk. Het gaat hierbij om een breed scala aan potentiële partners. Niet alleen sportverenigingen en bonden, maar ook welzijnsinstellingen, gemeenten, onderwijs, woningcorporaties en andere partners.

1. Nulmeting en eindmeting: Het uitvoeren van een nulmeting Werk en Activering op instellingniveau en cliëntniveau / eindmeting in 2012 .
2. Plan van aanpak Netwerk Activering en Werk: Het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak voor de landelijk en lokale opbouw van het programma (begin 2011) met hierin basisinformatie – startnotitie- Activering en Werk voor de professional . Dat zal eind 2012 resulteren in een Handreiking Ketenopbouw Activering en Werk, die lokaal kan worden gebruikt.
3. Opzetten/opbouwen ketennetwerk: Het daadwerkelijk opbouwen van het netwerk landelijk en lokaal.
4. Convenant Kwetsbare: Het komen tot aanzet voor een convenant voor Kwetsbaren op weg naar werk. Hierbij hoort dan ook het bijdragen aan één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt.
5. Landelijke bijeenkomsten: Het organiseren van bijeenkomsten met relevante landelijke partners (zowel in 2011 als in 2012).

Beoogd resultaat

Met de metingen is zicht verkregen op het aantal cliënten die in activerings- en werktrajecten zitten. Het ontwikkelen van een landelijk en lokaal netwerk zal leiden tot meer toegankelijkheid voor onze cliënten. De 'activering- en werkwereld' zal meer kennis krijgen van onze doelgroep en voor onze instellingen en professionals. Er ontstaat zo op diverse niveau's toegang tot de infrastructuur.

Duidelijkheid wordt verkregen over de (wettelijke) context m.b.t. activering, werk en re-integratie voor onze cliënten en welke mogelijkheden c.q. kansen dit biedt.

C. Kennisontwikkeling /deskundigheidsbevordering

Professionals zijn aan het eind van dit project (eind 2012) in staat om cliënten adequaat te begeleiden naar activering en werk. In 2011 wordt een module ontwikkeld, in 2012 wordt gestart met de implementatie hiervan (deskundigheidsbevordering in de vorm van trainingen, e-learning of in andere effectieve vormen).

Toelichting

Door te investeren in kennis, methodieken en daarmee ook professionals, zal activering en werk integraal onderdeel gaan uitmaken van het aanbod voor cliënten. Er zal gedurende het eerste programma-jaar inzicht verkregen worden in de lacunes in kennis en kunde. In het tweede jaar wordt dit verder uitgewerkt en wordt er gestart met het ontwikkelen van modellen en of methodieken om de professionals te faciliteren. Omdat veel instellingen al geruime tijd actief zijn met dagbesteding, activering en werk, zal goed moeten worden onderzocht welke specifieke kennis en kunde ontbreken in de sector.

Er wordt uitgegaan van een basiskennisniveau. Dat wil zeggen dat zaken als functiedifferentiatie (zie onder uitgangspunt 4) bekend zijn. Het zullen echter vooral de partners in activering en werk zijn die hiermee bij werkgevers aan de slag gaan/zijn. Voor onze professionals gaat het dan vooral om het vinden van de juiste wegen voor cliënten, de juiste instellingen/organisatie met de juiste aanpak. Ook meer zicht hebben op nieuwe samenwerkingsvormen is een belangrijk onderdeel. Vaardigheden ontwikkelen om juist vanuit maatschappelijk ondernemerschap op te treden in een keten kan een andere manier van werken inhouden. In samenspraak met andere relevante partners de kennis verder opbouwen is van belang. De genoemde kenniswerkpleerplaats is hiervoor een voertuig.

Activiteiten hoofdactiviteit C

- 1 Kennisleerwerkplaats voor professionals: Er wordt een KennisLeerwerkplaats georganiseerd voor relevante partners in het veld van Activering en werk. In deze setting worden nieuwe werkvormen en samenwerkingsvormen ontwikkeld.
- 2 Toolkit: Er worden gedurende de looptijd van het project concrete producten en modellen ontwikkeld in de vorm van handreikingen/brochures (mede gevoed vanuit hoofdactiviteit D). Er worden ook producten opgeleverd die voor ketenpartners interessant zijn. De mogelijkheid wordt onderzocht om een opleidingsmodule voor professionals op het gebied van activering en werken te ontwikkelen. Medewerkers worden in expertmeetings (2 x per jaar) betrokken bij de ontwikkeling en keuzes. Deze meetings worden ook ingezet om ontwikkeld materiaal verder te toetsen en implementeren.
- 3 Trainingen: Ontwikkelen training, eerste aanzet modules in 2011, training in 2012.
- 4 Helpdeskfunctie Projectleider: ondersteunen professional
- 5 Curriculum: inzetten op het inbrengen van activering en werk als onderdeel in het curriculum van de nieuwe professional (een combinatie met moduleontwikkeling voor eigen training is natuurlijk vanzelfsprekend)

Beoogd resultaat hoofdactiviteit C

Eind 2012 hebben medewerkers algemene kennis en kunde om cliënten te begeleiden naar activering en werk. Zij zijn op de hoogte van de infrastructuur en hebben toegang tot het netwerk van activering en werk.

Er worden in 2011 aanzetten gemaakt tot een aanpak voor instellingen rondom activering en werk en voor te ontwikkelen instrumenten / methodieken etc.

In 2012 komt een definitief plan van aanpak en ontwikkelde handreikingen of producten beschikbaar.

D. Pilots

Enkele Pilots in verschillende gemeenten, met lokale partners, zullen worden voorbereid en gestart. Het gaat om verschillen in omvang van gemeenten, omvang van instellingen en aard van de instelling om voldoende diversiteit te waarborgen. Pilots zijn van belang voor dit project. Zij bieden een praktijkomgeving om zaken te toetsen en werkenderweg te komen tot effectieve vormen van samenwerking, vormen in aanpak/methodiek etc. Nieuwe partners, maar ook nieuwe werkvormen kunnen zo worden getoetst op bruikbaarheid voor onze cliënten. Betrokkenheid van werkgevers, maatschappelijk ondernemen (zie uitgangspunt 3) zal moeten worden gestimuleerd. Meer kennis van de lokale arbeidsmarkt en van de plaatselijke dynamiek tussen vraag en aanbod is van belang. Dit kan zeker ook leiden tot modellen die landelijk bruikbaar zijn.

Daar waar mogelijk zal aansluiting gezocht worden bij de pilots die zijn opgestart vanuit het programma Sport en Bewegen.

Toelichting

De pilots dienen een aantal doelen.

Door de pilots is het mogelijk beter zicht te krijgen op hetgeen ontbreekt in een bepaalde lokale setting. Zij maken daarmee niet alleen duidelijk welke actie er lokaal genomen zou kunnen worden, maar dienen

nadrukkelijk ook als voorbeeld van waaruit modellen kunnen worden afgeleid, die elders in het land bruikbaar zijn.

Al ontwikkelde ideeën of samenwerkingsverbanden kunnen in de pilots verder worden ontwikkeld. Ook de behoeften in kennis en kunde van de professionals in de sector zal hiermee scherper worden. Aanhaken op de bestaande infrastructuur en co-creatie staan centraal in de pilots. De keuze voor de pilots wordt op basis van vooraf vastgestelde criteria gemaakt.

Activiteiten hoofdactiviteit D

1. **Acquisitie:** Er worden gesprekken gevoerd met partners, er vindt acquisitie plaats en pilots worden voorbereid.
Er wordt een onderbouwing gegeven voor het starten van de pilot en een processchema gemaakt.
2. **Begeleiding:** De pilots worden verder uitgebouwd en de resultaten worden vertaald naar concrete producten. Deze producten worden beschikbaar gesteld via de website Meedoen! Daarnaast kunnen handreikingen of werk-modellen in brochurevorm worden aangeboden.

Beoogd resultaat

Eind 2011 zijn er 2 pilots opgestart, gevolgd door nog één pilot in 2012. De 3 pilots zijn eind 2012 afgerond.

De pilots bieden de inhoudelijke basis voor de verdere invulling van het programma. De pilots leiden tot voorbeelden van hoe een netwerk kan worden opgebouwd en geven aan welke relevante partners moeten worden betrokken in dit netwerk. De pilots zullen verder informatie verschaffen over welke soorten werk en activering geschikt zijn voor de verschillende doelgroepen.

De pilots leveren bouwstenen voor de andere onderdelen van het programma. Het daadwerkelijk in praktijk brengen van ideeën kan ook als vliegwiel functie fungeren. Niet alleen de informatie naar andere instellingen en partners kan worden gebruikt, maar ook het enthousiasme in de pilotlocatie zal spinoff kennen.

E. Communicatie

Communicatie is van belang binnen het programma Meedoen!, Activering en werk.

Allereerst is er de nog te verbeteren kennis van de infrastructuur en mogelijkheden van activering en werk, bij onze instellingen en onze cliënten.

Anderzijds is er nog steeds de te verbeteren kennis binnen de wereld van activering en werk 'van onze cliënten' Om de kennis aan beide zijden te verbeteren wordt intensief ingezet op communicatie.

Op basis van ervaringen in het veld (ondermeer door de pilots) wordt de website 'Meedoen' blijvend gevoed⁵. Deze website biedt ook informatie over geslaagde voorbeelden, praktische tips en meer inzicht in het relevante netwerk dat kan worden benaderd. Het zijn allemaal zaken die van groot belang zijn om te delen in het gehele land. Leren van elkaar is hierbij de insteek.

Producten die worden opgeleverd zullen gedeeltelijk digitaal, via de website, wordt aangeboden. Door de website wordt vooral de uitwisseling bevorderd.

Toelichting

Onder de activiteit 'communicatie' zijn verschillende doelstellingen verenigd. Het gaat om het creëren van draagvlak, zowel binnen de eigen sector als in het netwerk van organisaties die actief zijn met activering en werk. Het gaat om het vergroten van kennis, dus informeren van de eigen sector en van relevante partners, lokaal en landelijk. Ook gaat het om het belang van het uitwisselen van best practices. De ervaringen en output van pilots en andere activiteiten worden gedeeld. Er worden modellen ontwikkeld die breder toepasbaar zijn. Een website maar ook brochures en uitgewerkte modellen (zie ook hoofdactiviteit C) zijn hierin van belang.

Activiteiten hoofdactiviteit E

⁵ De website 'Meedoen' is al in het kader van het programma 'Sport en Bewegen' opgezet.

1. Ontwikkelen en uitvoeren: Opzetten communicatieplan om het project Activering en Werk adequaat te ondersteunen en uit te voeren.
2. Ontwikkelen PR materiaal /boodschapdragers: die worden meegenomen in de toolkit voor de instellingen van de Federatie Opvang.
3. Onderhoud website: Verder invullen van de interactieve website Meedoen.

Beoogd resultaat

Door een adequate communicatie zal een aantal zaken gerealiseerd kunnen worden. Er zal voldoende draagvlak zijn gerealiseerd binnen alle instellingen, om actief aan de slag te gaan met Activering en Werk. Professionals zijn voldoende op de hoogte en cliënten raken op de hoogte van hetgeen mogelijk is en zullen actief benaderd worden om mee te doen.

De website is bekend en wordt goed bezocht en gevoed. De interactie via dit medium neemt toe.